

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ పంచమస్కంధే అష్టమోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ పంచమస్కంధే అష్టమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏకదా తు మహానద్యాం కృతాభిషేకనైయమికావశ్యకో
బ్రహ్మక్షరమభిగృణానో ముహూర్తత్రయముదకాంత
ఉపవివేశ ॥ 1 ॥

తత్ర తదా రాజన్ హరిణీ పిపాసయా
జలాశయాభ్యాశమేక్షైవోపజగామ ॥ 2 ॥

తయా పేపీయమాన ఉదకే తావదేవావిదూరేణ నదతో
మృగపతేరున్నాదో లోకభయంకర ఉదపతత్ ॥ 3 ॥

తముపశ్రుత్య సా మృగవధూః ప్రకృతివిక్లవా చకిత -
నిరీక్షణా సుతరామపి హరిభయాభినివేశవ్యగ్రహృదయా
పారిప్లవదృష్టిరగతతృషా భయాత్సహసై -
వోచ్ఛక్రామ ॥ 4 ॥

తస్యా ఉత్పతంత్యా అంతర్వత్త్వా ఉరుభయావగలితో
యోనినిర్గతో గర్భః ప్రోతసి నిపపాత ॥ 5 ॥

తత్ప్రసవోత్సర్పణభయభేదాతురా స్వగణేన
వియుజ్యమానా కస్యాంచిద్దర్యాం కృష్ణసారసతీ
నిపపాతాథ చ మమార ॥ 6 ॥

తం త్వేణకుణకం కృపణం ప్రోతసానూహ్యమానమభి -
 వీక్ష్యాపవిద్ధం బంధురివానుకంపయా రాజర్షి -
 ర్భరత ఆదాయ మృతమాతరమిత్యాశ్రమపదమనయత్ || 7 ||

తస్య హ వా ఏణకుణక ఉచ్చైరేతస్మిన్ కృతనిజాభి -
 మానస్యాహరహస్తతోషణపాలనలాలనప్రీణనా -
 నుధ్యానేనాత్మనియమాః సహాయమాః పురుషపరిచర్యాదయ
 ఏకైకశః కతిపయేనాహర్గణేన వియుజ్యమానాః కిల
 సర్వ ఏవోదవసన్ || 8 ||

అహో బతాయం హరిణకుణకః కృపణ ఈశ్వరరథచరణ -
 పరిభ్రమణరయేణ స్వగణసుహృద్బంధుభ్యః పరివర్జితః
 శరణం చ మోపసాదితో మామేవ మాతాపితరౌ
 బ్రాతృజ్ఞాతీన్ యౌధికాంశ్చైవోపేయాయ నాన్యం
 కంచన వేద మయ్యతివిస్రబ్ధశ్చాత ఏవ మయా
 మత్పరాయణస్య పోషణపాలనప్రీణనలాలనమనసూయునా -
 నుష్టేయం శరణ్యోపేక్షాదోషవిదుషా || 9 ||

నూనం హ్యోర్యాః సాధవ ఉపశమశీలాః కృపణసుహృద
 ఏవంవిధార్థే స్వార్థానపి గురుతరానుపేక్షంతే || 10 ||

ఇతి కృతానుషంగ ఆసనశయనాటనస్థానాశనాదిషు
 సహ మృగజహునా స్నేహోనుబద్ధహృదయ ఆసీత్ || 11 ||

కుశకుసుమసమిత్పలాశఫలమూలోదకాన్యాహరిష్యమాణో
 వృకసాలావృకాదిభ్యో భయమాశంసమానో యదా సహ
 హరిణకుణకేన వనం సమావిశతి || 12 ||

పథిషు చ ముగ్ధభావేన తత్ర తత్ర విషక్తమతిప్రణయ -
 భరహృదయః కార్పణ్యాత్స్కంధేనోద్వహతి ఏవముత్సంగ
 ఉరసి చాధాయోపలాలయన్ముదం పరమామవాప || 13 ||

క్రియాయాం నిర్వర్త్యమానాయామంతరాలేఽప్యుత్థాయోత్థాయ
 యదైనమభిచక్షీత తర్హి వావ స వర్షపతిః ప్రకృతిస్థేన
 మనసా తస్మా ఆశిష ఆశాస్తే స్వస్తి స్తాద్వత్స
 తే సర్వత ఇతి || 14 ||

అన్యదా భృశముద్విగ్నమనా నష్టద్రవిణ ఇవ కృపణః
 సకరుణమతితర్హేణ హరిణకుణకవిరహవిహ్వలహృదయ -
 సంతాపస్తమేవానుశోచన్ కిల కశ్మలం మహదభి -
 రంభిత ఇతి హోవాచ || 15 ||

అపి బత స వై కృపణ ఏణబాలకో మృతహరిణీ -
 సుతోఽహో మమానార్యస్య శరకిరాతమతేరకృతసుకృతస్య
 కృతవిస్రంభ ఆత్మప్రత్యయేన తదవిగణయన్ సుజన
 ఇవాగమిష్యతి || 16 ||

అపి క్షేమేణాస్మిన్నాశ్రమోపవనే శష్పాణి చరంతం
 దేవగుప్తం ద్రక్ష్యామి || 17 ||

అపి చ న వృకః సాలావృకోఽన్యతమో వా నైకచర
 ఏకచరో వా భక్షయతి || 18 ||

నిష్లోచతి హ భగవాన్ సకలజగత్క్షేమోదయస్తయ్యా -
 త్మాద్యాపి మమ న మృగవధూన్యాస ఆగచ్ఛతి || 19 ||

అపిస్విదకృతసుకృతమాగత్య మాం సుఖయిష్యతి
హరిణరాజకుమారో వివిధరుచిరదర్శనీయనిజమృగ -
దారకవినోదైరసంతోషం స్వానామపనుదన్ || 20 ||

క్షేలికాయాం మాం మృషా సమాధినాఽఽమీలితదృశం
ప్రేమసంరంభేణ చకితచకిత ఆగత్య పృషదపరుష -
విషాణాగ్రేణ లురతి || 21 ||

ఆసాదితహవిషి బర్హిషి దూషితే మయోపాలభ్యో
భీతభీతః సపద్యుపరతరాస ఋషికుమారవదవహిత -
కరణకలాప ఆస్తే || 22 ||

కిం వా అరే ఆచరితం తపస్తపస్విన్యానయా
యదియమవనిః సవినయకృష్ణసారతనయతనుతర -
సుభగశివతమాఖరఖురపదపంక్తిభిర్ద్రవిణ -
విధురాతురస్య కృపణస్య మమ ద్రవిణపదవీం
సూచయంత్యాత్మానం చ సర్వతః కృతకౌతుకం
ద్విజానాం స్వర్గాపవర్గకామానాం దేవయజనం
కరోతి || 23 ||

అపిస్విదసౌ భగవానుడుపతిరేనం మృగపతిభయా -
న్మృతమాతరం మృగబాలకం స్వాశ్రమపరిభ్రష్టమను -
కంపయా కృపణజనవత్సలః పరిపాతి || 24 ||

కిం వాఽఽత్మజవిశ్లేషజ్వరదవదహనశిఖాభి -
రుపతప్యమానహృదయస్థలనలినీకం మాముపసృత -
మృగీతనయం శిశిరశాంతానురాగగుణితనిజ -
వదనసలిలామృతమయగభస్తిభిః స్వధయతీతి చ || 25 ||

ఏవమఘటమానమనోరథాకులహృదయో మృగదారకా -
 భాసేన స్వారబ్ధకర్మణా యోగారంభణతో విభ్రంశితః స
 యోగతాపసో భగవదారాధనలక్షణాచ్చ కథమితరథా
 జాత్యంతర ఏణకుణక ఆసంగః సాక్షాన్నిశ్చేయస -
 ప్రతిపక్షతయా ప్రాకృరిత్యక్తదుస్త్యజహృదయాభిజాతస్య
 తస్యైవమంతరాయవిహతయోగారంభణస్య రాజర్షేర్భరతస్య
 తావన్మృగార్భకపోషణపాలనప్రీణనలాలనానుషంగేణా -
 విగణయత ఆత్మానమహిరివాఖుబిలం దురతిక్రమః
 కాలః కరాలరభస ఆపద్యత || 26 ||

తదానీమపి పార్శ్వవర్తినమాత్మజమివానుశోచంత -
 మభివీక్షమాణో మృగ ఏవాభినివేశితమనా విసృజ్య
 లోకమిమం సహ మృగేణ కలేవరం మృతమను న మృతజన్మా -
 నుస్మృతిరితరవన్మృగశరీరమవాప || 27 ||

తత్రాపి హ వా ఆత్మనో మృగత్వకారణం భగవ -
 దారాధనసమీహానుభావేనానుస్మృత్య భృశమను -
 తప్యమాన ఆహ || 28 ||

అహో కష్టం భ్రష్టోఽహమాత్మవతామనుపథాద్యద్విముక్త -
 సమస్తసంగస్య వివిక్తపుణ్యారణ్యశరణస్యాత్మవత
 ఆత్మని సర్వేషామాత్మనాం భగవతి వాసుదేవే
 తదనుశ్రవణమననసంకీర్తనారాధనానుస్మరణా -
 భియోగేనాశూన్యసకలయామేన కాలేన సమావేశితం
 సమాహితం కార్తీస్త్వేన మనస్తత్తు పునర్మమాబుధస్యా -
 రాన్మృగసుతమను పరిసుస్థావ || 29 ||

ఇత్యేవం నిగూఢనిర్వేదో విసృజ్య మృగీం మాతరం
 పునర్భగవత్క్షేత్రముపశమశీలమునిగణదయితం

శాలగ్రామం పులస్త్యపులహోశ్రమం కాలంజరా -
తృత్యాజగామ || 30 ||

తస్మిన్నపి కాలం ప్రతీక్షమాణః సంగాచ్చ భృశముద్విగ్న
ఆత్మసహచరః శుష్కపర్ణతృణవీరుధా వర్తమానో
మృగత్వనిమిత్తావసానమేవ గణయన్మృగశరీరం
తీర్థోదకక్లిన్నముత్సర్జ || 31 ||

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
పంచమస్కంధే భరతచరితే అష్టమోఽధ్యాయః ||